

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3190/2023. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.1515/2021/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Palotai Dániel ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2017. október 3. napján kártalanítási kérelmet nyújtott be az illetékes büntetés-végrehajtási intézetnél. Kérelmében a 2013. április 29. napjától 2013. május 27. napjáig a Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, a 2013. május 27. napjától 2013. június 18. napjáig a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben, illetve a 2015. július 27. napjától 2015. augusztus 10. napjáig a Szegedi Fegyház és Börtönben fogvatartási időszak során tapasztalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményeket kifogásolta. A beadványban az indítványozó a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) alapján elsődlegesen a zárkában tapasztalható túlszűfoeltságra hivatkozott.
- [3] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy 2016. március 1-jén szintén fogvatartása körülményei miatt kérelmet terjesztett elő az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB). A bíróság a benyújtott kérelmet 2016. március 11. napján nyilvántartásba vette és azt elfogadhatatlannak nyilvánította.
- [4] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 17.Bv.4297/2020/3. számú végzésében a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [5] A bíróság szerint a fogvatartási időintervallummal összefüggésben kártalanítás nem illeti meg az indítványozót, ugyanis – a kártalanításra jogosultak körét kibővítő – ezen szabályokat beiktató a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 17. §-val módosított III/A. Fejezetének 75/L. § c) pontja alapján a kérelem nem az arra jogosulttól származik. A Bv.tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontjai alapján kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott jogosult, akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatályba lépése (2017. január 1.) előtt egy éven belül szűnt meg, vagy aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott a kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el. A Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján a (10) bekezdés esetén a hat hónapos jogvesztő határidő 2017. január 1. napjával kezdődik. A sérelmezett időszak utolsó napja 2015. augusztus 10. napja volt, melyet követően az EJEB-hez a védő 2016. március 1. napján nyújtotta be kérelmét. A bíróság indokolásában kifejtette azt is, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontja alapján a kártalanítás iránti kérelem előterjesztésére a 436. § (11) bekezdés szerinti jogvesztő határidőn belül – 2017. június 30. napjáig – lett volna lehetősége kártalanítási igénnyel élni, a kérelem előterjesztésére azonban 2017. október 2. napján került sor, így a benyújtott kérelem elkésett.
- [6] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó védőjén keresztül fellebbezéssel élt, amelyben többek között arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság törvénytelenül és jogellenesen utasította el a kártalanítási kérelmet elkésettség okán, mivel az indítványozó folyamatos fogvatartásban volt, így a jogsértő állapot folyamatosan fennállt, ezért a 6 hónapos jogvesztő határidő rá nem vonatkozik. Kifogásolta továbbá azt is,

hogy az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában nem adott számot arról, hogy miként került sor a jogvesztő határidő kiszámítására.

- [7] A fellebbezés folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 4.Bpkf.1515/2021/2. számú végzésében az elsőfokú döntést annak helyes indokaira figyelemmel helybenhagyta. Megjegyezte a másodfokú bíróság a védői fellebbezés kapcsán azt, hogy a kártalanítási igényérvényesítés határidejét rögzítő Bv. tv. 436. § (11) bekezdése olyan kivételt előíró rendelkezést nem tartalmaz, mely szerint a folyamatos fogvatartásban – 2017. január 1. napját megelőzően, illetve azt követően is – lévő elítéltek esetében a 2016. december 31. napjáig terjedő fogvatartási időszakra vonatkozó kártalanítási kérelem előterjesztése vonatkozásában a 6 hónapos igényérvényesítési határidő nem 2017. január 1. napjától venné kezdetét. Kifejtette a bíróság azt is, hogy a Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése kimentést nem tűrő, jogvesztő határidő, így a védő által előadott hivatkozás alaptalan.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.1515/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint az sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [9] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy az eljáró bíróságok tisztességtelen módon, alaptörvény-ellenes okokra hivatkozva utasították el kártalanítási kérelmét elkésetttség címén. Indítványában fenntartja, hogy esetében nem a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b)* pontja, hanem a Bv. tv. 2017. január 1. és 2020. december 31. között hatályban volt 10/A. § (4) bekezdése alapozza meg a kártalanítás iránti kérelem előterjesztésének jogosultságát. Meglátása szerint az eljáró bíróság a fellebbezésében foglaltakra nem reagált érdemben, nem vizsgálta az elsőfokú bírósági döntésben levezetett jog- és törvényhelyértelmezés helyességét.
- [10] 3. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [12] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény több rendelkezésének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] 3.2. A másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [14] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [15] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [16] 3.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés *b)*, *d)*, és *e)* pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.

- [17] 3.4. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét állítva hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére is. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {3145/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [55]}.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti azonban azt is, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az alkotmányjogi panasz alapvetően törvényértelmezési, illetve a kártalanítás benyújtására nyitva álló határidő megállapításával kapcsolatos kérdésekre irányult, abban az indítványozó a fellebbezésében megfogalmazottakat ismétli el. Álláspontja szerint a bíróság nem megfelelően értékelte ténybeli és jogi érveiket, ezáltal alaptörvény-ellenes döntést hozott. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljárt bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [20] 5. Tekintettel arra, hogy az Abtv. 29. §-a alapján jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. március 28.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/553/2022.

